

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum sint septem sacramenta? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

intentione deferret pauperibus eleemosynam, quam dominus recta intentione mandaret.

QVÆST. LXV.

De numero sacramentorum, in quatuor articulos diuisa.

D Einde considerandum est de numero sacramentorum.

¶ Et circa hoc quaruntur quatuor.

¶ Primo, utrum sint septem sacramenta?

¶ Secundo, de ordine eorum ad inuicem.

¶ Tertio, de comparatione eorum.

¶ Quarto, utrum omnia sint de necessitate salutis?

ARTIC. I.

Utrum debeant esse septem sacramenta Ecclesia?

360

4 d. 1. q. 1

a. 2. q. 4

con. c. 58.

et 1. Cor.

1.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod non debeant esse septem sacramenta. Sacramenta enim efficaciam habent ex virtute diuina, & ex virtute passionis Christi. Sed vna est virtus diuina, & vna Christi passio: vna enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos, ut dicitur Hebr. 10. Ergo non debuit esse nisi vnum sacramentum.

¶ 2 Præterea, Sacramentum ordinatur contra defectum peccati. Hic autem est duplex, scilicet pena & culpa. Ergo sufficeret esse duo sacramenta.

¶ 3 Præterea, Sacramenta pertinent ad actiones ecclesiasticæ hierarchiæ, ut per Dionys. ¶ patet. Sed sicut ipse dicit, tres sunt actiones hierarchicæ, scilicet purgatio, illuminatio, & perfectio. Ergo non debent esse nisi tria sacramenta.

e. 2. p. 3.

cap. 17. d.

med. 19. 6

¶ 4 Præterea, Aug.* dicit 19. contra Faustum, Sacramenta nouæ legis sunt numero pauciora, quam sacramenta veteris legis. Sed in veteri lege non erat aliquod sacramentum, quod responderet confirmationi, & extremæ vniõni. Ergo neque hæc debent numerari inter sacramenta nouæ legis.

2. 2. q. 11.

154. a. 3.

¶ 5 Præterea, Luxuria non est grauius inter cætera peccata: ut patet ex his quæ in secunda parte dicta sunt. Sed contra alia peccata non instituitur aliquod

quod sacramentum. Ergo neque contra luxuriam debuit institui sacramentum matrimonij.

SED contra videtur, quod sint plura sacramenta. Sacramenta enim dicuntur quasi quædam sacramenta. Sed multæ aliæ sanctificationes sunt in ecclesia secundum sensibilia signa, sicut aqua benedicta, consecratio altaris, & alia huiusmodi. Ergo sunt plura sacramenta quam septem.

¶ 7 Præterea, Hugo de sancto Victore dicit, quod sacramenta veteris legis fuerunt oblationes, decimæ, & sacrificia. Sed sacrificium ecclesiæ, est vnum sacramentum, quod dicitur Eucharistia. Ergo etiam oblationes & decimæ debent dici sacramenta.

*libr. 1. de
sa. ra. p.
12. c. 10.*

¶ 8 Præterea, Tria sunt genera peccatorum, originale, mortale, & veniale. Sed contra originale peccatum ordinatur baptisumus, contra mortale autem penitentia. Ergo deberet esse aliud præter septem, quod ordinetur contra veniale.

RESPONDEO dicendum, quod (sicut supra dictum est *) sacramenta ecclesiæ ordinantur ad duo, scilicet ad perficiendum hominem, in his quæ pertinent ad cultum Dei secundum religionem christianæ vitæ, & etiam in remedium contra defectum peccati. Vtroque autem modo conuenienter ponuntur septem sacramenta. Vita enim spiritualis conformitatem aliquam habet ad vitam corporalem, sicut & cætera corporalia conformitatem quamdam spiritualium habent. In vita autem corporali dupliciter aliquis perficitur. Vno modo quantum ad personam propriam: alio modo per respectum ad totam communitatem societatis, in qua viuit: quia homo naturaliter est animal sociale. Respectu autem sui ipsius perficitur homo in vita corporali dupliciter. Vno modo per se, acquirendo scilicet aliquam vitæ perfectionem: alio modo per accidens, scilicet remouendo impedimēta vitæ, puta aegritudines, vel aliquid huiusmodi. Per se autē perficitur corporalis vita tripliciter. Primo quidē per generationē, per quā homo
inci-

*q. 62. a. 3
q. 63.
art. 3.*

incipit esse & viuere. Et loco huius in spiritali vita est baptismus, qui est spiritalis regeneratio: secundum illud ad Titum 3. Per lauacrum regenerationis, &c. Secundo, per augmentum, quo aliquis perducitur ad perfectam quantitatem & virtutem. Et loco huius in spiritali vita, est confirmatio, in qua datur Spiritus sanctus ad robur. Vnde dicitur discipulis iam baptizatis, Luc. vlt. Sedete in ciuitate, quoadusque induamini virtute ex alto. Tertio per nutritionem, qua conseruatur in homine vita, & virtus. Et loco huius in vita spiritali est Eucharistia: vnde dicitur Ioan. 6. Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Et hoc quidem sufficeret homini, si haberet & corporaliter, & spiritaliter impassibilem vitam. Sed quia homo incurrit interdum & corporalem infirmitatem & spiritalem, scilicet peccatum: ideo necessaria est homini curatio ab infirmitate: quæ quidem est duplex. Vna quidem est sanatio quæ sanitatem restituit. Et loco huius in spiritali vita est poenitentia, secundum illud Psal. 40. Sana animam meam, qui peccavi tibi. Alia autem est restitutio valetudinis pristinae per conuenientem dietam & exercitium. Et loco huius in spiritali vita est extrema vnctio, quæ remouet peccatorum reliquias, & hominem paratum reddit ad finalem gloriam: vnde dicitur Iacobi quinto, Et si in peccatis sit, dimittentur ei. Perficitur autem homo in ordine ad totam communitatem dupliciter. Vno modo per hoc, quodd accipit potestatem regendi multitudinem, & exercendi actus publicos. Et loco huius in spiritali vita est sacramentum ordinis: secundum illud Hebr. 7. quodd sacerdotes hostias offerunt non solum pro se, sed etiam pro populo. Secundo, quatum ad naturalem propagationem; quod fit per matrimonium, tam in corporali, quam in spiritali vita, eo quod est non solum sacramentum, sed naturæ officium. Ex his etiam patet sacramentorum

nume-

numerus, secundum quod ordinantur contra defectū peccati. Nam baptimus ordinatur contra carentiam vitæ spiritalis: Confirmatio contra infirmitatem animi, quæ in nuper natis inuenitur: Eucharstia, contra labilitatem animi ad peccandum: Pœnitentia contra actuale peccatum, post baptismum commissum. Extrema vñtio contra reliquias peccatorum, quæ scilicet non sunt sufficienter per pœnitentiam sublata, aut ex negligentia, aut ex ignorantia: Ordo, contra dissolutionem multitudinis: Matrimonium, in remedium contra concupiscenciam personalem; & contra defectum multitudinis, qui per mortem accidit. Quidam verò accipiunt numerum sacramentorum per quamdam adaptacionem ad virtutes, & ad defectus culparum & pœnalarum, dicentes, quòd fidei responder baptimus, & ordinatur contra culpam originalem: spei extrema vñtio, & ordinatur contra culpam venialem: charitati Eucharistia, & ordinatur contra pœnalitatem malitiæ: prudentiæ ordo, & ordinatur contra ignorantiam: iustitiæ pœnitentia, & ordinatur contra peccatum mortale: temperantiæ matrimonium, & ordinatur contra concupiscenciam: fortitudini confirmatio, & ordinatur contra infirmitatem.

Ad primum ergo dicendū, quòd idem agens principale vitur diuersis instrumētis ad diuersos effectus secundum congruentiam operum. Et similiter virtus diuina & passio Christi operantur in nobis per diuersa sacramenta, quasi per diuersa instrumenta.

Ad secundum dicendum, quòd culpa & pœna diuersitatem habent, & secundum speciem, in quantum sunt diuersæ species culparum & pœnarum, & secundum diuersos hominum status & habitudines. Et secundum hoc oportuit multiplicari sacramenta, vt ex dictis patet*.

in corpore art.

Ad tertium dicendum, quòd in actionibus hierarchicis considerantur & agentes, & recipientes, & actiones. Agētes autē sunt ministri Ecclesiæ: ad quos per-

pertinet ordinis sacramentum. Recipientes autem sunt illi, qui ad sacramentum accedunt, qui producuntur per matrimonium. Actiones autem sunt purgatio, illuminatio, & perfectio. Sed sola purgatio non potest esse sacramentum nouæ legis, quod gratiam confert: sed pertinet ad quædam sacramentalia, quæ sunt catechismus, & exercitium. Purgatio autem & illuminatio simul, secundum Dion.* pertinent ad baptismum; & propter reciduum, secundo pertinet ad penitentiam, & extremam unctionem. Perfectio autem quantum ad virtutem quidem (quæ est quasi perfectio formalis) pertinet ad confirmationem: quantum autem ad consecutionem finis, pertinet ad Eucharistiam.

*c. 3. eccl.
hier. p. 1.
circa fin.*

Ad quartum dicendum, quod in sacramento confirmationis datur plenitudo Spiritus sancti ad robur: in extrema autem unctione, præparatur homo, ut recipiat immediatè gloriam. Quorum neutrum competit veteri testamento; & ideo nihil potuit his sacramentis in veteri lege respondere. Nihilominus tamen sacramenta in veteri lege plura fuerunt numero, propter diuersitatem sacrificiorum & caeremoniarum.

Ad quintum dicendum, quod contra concupiscentiam venereorum oportuit specialiter remedium adhiberi per aliquod sacramentum. Primo quidem quia per huiusmodi concupiscentiam non solum viuitur persona, sed etiam natura. Secundo, propter vehementiam eius, quæ rationem absorbet.

Ad sextum dicendum, quod aqua benedicta & aliæ consecrationes non dicuntur sacramenta, quia non perducunt ad sacramenti effectum, qui est gratiæ consecutio. Sed sunt dispositiones quædam ad sacramenta: vel remouendo prohibens, sicut aqua benedicta ordinatur contra insidias dæmonum, & contra peccata venialia: vel etiam idoneitatem quamdam faciendo ad sacramenti perfectionem, sicut consecratur altare, & vasa, propter reuerentiam Eucharistiæ.

Ad

Ad septimum dicendum, quod oblationes & decimæ erant tam in lege naturæ, quam in lege Moyfi ordinatæ, non solum in subsidium ministrorum & pauperum, sed etiam in figuram; & ideo erant sacramenta: nunc autem non remanserunt in quantum sunt figuralia; & ideo non sunt sacramenta.

Ad octauum dicendum, quod ad deletionem venialis peccati non requiritur infusio gratiæ. Vnde cū in quolibet sacramento nouæ legis gratia infundatur, nullum sacramentum nouæ legis instituitur directè contra veniale, quod tollitur per quzdam sacramentalia: puta per aquam benedictam, & alia huiusmodi. Quidam tamen dicunt extremam vnctionem, contra veniale peccatum ordinari: sed de hoc suo loco dicetur*.

Non compleuit, morte præuenit.

ARTIC. II.

Utrum sacramenta conuenienter ordinentur secundum modum prædictum?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter sacramenta ordinentur, secundum modum prædictum. Vt enim Apost. dicit 1. Cor. 15. Prius est quod est animale, deinde quod spiritale. Sed per matrimonium generatur homo prima generatione, quæ est animalis: per baptismum autem regeneratur homo secunda generatione, quæ est spiritalis. Ergo matrimonium debet præcedere baptismum.

361
4.d.2. q.
1.a.2. q.
d.7. q.1.
ar. 1. q. 2.
et Ephes.
5. fin.
tar. præ

¶ 2 Præterea, Per sacramentum ordinis aliquis accipit potestatem agendi actiones sacramentales. Sed agens est prior sua actione. Ergo ordo debet præcedere, & baptismum & alia sacramenta.

¶ 3 Præterea, Eucharistia est spirituale nutrimentum, cōfirmatio autem comparatur augmento. Nutrimentum autem est causa augmenti, & per consequens prius eo. Ergo Eucharistia est prior cōfirmatione.

¶ 4 Præterea, Penitentia præparat hominem ad Eucharistiam. Sed dispositio præcedit perfectionem. Ergo penitentia debet præcedere Eucharistiam.

¶ 5 Præ-